

Moderaternas budget för Västerås stad 2023

**En budget för ett
friare, tryggare
och starkare
Västerås**

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden.....	7
Äldrenämnden	11
nämnden för personer med funktionsnedsättning.....	14
Individ- och familjenämnden.....	16
Arbetsmarknadsnämnd	18
Kulturnämnden och nämnden för idrott, fritid och förebyggande.....	19
Miljö- och konsumentnämnden	22
byggnadsnämnden, fastighetsnämnden och tekniska nämnden	24
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.....	27
Övriga nämnder, bolag och kommunalförbund	30
Investeringar	32
Resultaträkning	34
Sammanfattning.....	37

INLEDNING

Västerås har fått ett nytt Vänsterstyre. Ett vänsterstyre med stöd av Kristdemokraterna som nu riskerar valfriheten för västeråsarna. En majoritet som riskerar stadens ekonomi och inte tar ett långsiktigt ansvar. Dessutom kommer 2023 bli ett tufft år för alla företagare, enskilda och det offentliga. I oktober lämnade Sveriges kommuner och regioner sin prognos för 2023 och då prognostiseras en negativ BNP med en tillväxt på -0,7.

Detta kommer att prägla vår budget för 2023. Det handlar om att så långt som möjligt prioritera de viktigaste uppgifterna i Västerås, som skola och utbildning samtidigt som vi måste värna hushållens och företagens ekonomi.

Flera företag kommer att ha en svår tid då antalet uppdrag minskar. Det innebär att staden måste också prioritera. Exempelvis med att åtgärda bristande underhåll vilket inte ökar kostnaderna för skattebetalarna i Västerås långsiktigt utan snarare tvärt om. Samtidigt som det ger arbetstillfällen när staden upphandlar underhållsåtgärder.

Västerås går in i lågkonjunkturen med en högre arbetslöshet än jämförbara kommuner. 10 % av västeråsarna har varit utan arbete under högkonjunkturen. När vi nu går in i en lågkonjunktur riskerar ännu fler att hamna utanför.

Arbetsmarknadsåtgärder som gör Västerås snyggare och tryggare ska tas fram. Istället för att passivt få bidrag krävs insatser och heldagsaktivitet. Arbetslöshet och utanförskap drabbar inte bara den enskilda och anhöriga det påverkar också stadens skatteintäkter.

Ett bra företagsklimat lockar fler företag att etablera sig och befintliga företag att växa i Västerås. Västerås ska ha ett bra företagsklimat och inte som nu när vi tappar och tappar och är på plats 176 av 290 kommuner.

Västerås stad ska inte konkurrera osunt med det lokala näringslivet. Det krävs bättre upphandlingar. Det ska vara enkelt och rättvist. En positiv syn på företagande ska också genomsyra hela staden och alla anställda. Det är därför viktigt att uppmuntra kommunalt anställd personal att ta över verksamhet, starta företag och driva eget.

Vi moderater kommer att prioritera följande frågor under mandatperioden och då också självklart i budget 2023.

- Krafttag mot otryggheten
- Jobb istället för bidrag
- Mer kunskap och ordning i skolan
- En omsorg med valfrihet, kvalité och medicinsk säkerhet

Vi kommer ihärdigt att ta upp frågor om att stoppa slöseriet, motverka välfärdsbrott, inte belasta kommande generationer med stora kostnader och åtgärda stora brister i stadens underhåll.

I vårt förslag till budget finns inte dolda besparingar. Nämnder och styrelser kompenseras för pris och löneökningar samt ökade kostnader för pensioner. Istället ges ett effektiviseringskrav på 1 % som är betydligt mindre än de föreslagna dolda besparingarna. Därutöver görs konkreta förslag på besparingar, för att få en budget i balans. Effektiviseringarna ska främst göras genom en översyn av lokalkostnaderna och minskad sjukskrivning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

- 1) Fastställa den kommunala skattesatsen för år 2023 till 20,36 %
- 2) Fastställa övergripande mål och uppdrag för Västerås stad i enlighet med Moderaternas förslag till årsplan 2023.
- 3) Fastställa resultatbudgeten för år 2023 med ett resultat på 60 mnkr.
- 4) Godkänna långsiktiga finansiella mål enligt följande:
 - Västerås stads koncerns soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska uppgå till minst 30 %.
 - Västerås stads koncerns upplåning ska inte överstiga 100 000 kronor per invånare
 - Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser exklusive internbanken ska uppgå till minst 40 %.
 - Västerås stads resultat exklusive finansnetto ska uppgå till minst 2,5 % av skatteintäkterna, exklusive realisationsvinster och exploateringsintäkter.
 - Västerås stads upplåning för egen räkning ska inte 13 000 per invånare.
- 5) Driftbudget och resultatkrav för respektive nämnd och styrelse för 2023 fastställs enligt följande:

Nämnder	Budget 2022 M
Förskolenämnden	1 117,4
Grundskolenämnden	2372,2
Utbildningsnämnden	872
Skultuna kommundelsnämnd	139,4
Äldrenämnden	1 846,5
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	987,9
Individ- och familjenämnden	691,1
Arbetsmarknadsnämnden	341,3
Överförmyndarnämnden	16,5
Kulturnämnden	207,5
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	328,4
Tekniska nämnden	668,3
Byggnadsnämnden	40,7
Miljö- och konsumentnämnden	25,6
Kommunstyrelsen	216,1
Kommunrevision	5,2
Valnämnden	2,3

- 6) Att Investeringsbudgeten för 2023 fastställs till 1 385 mnkr. Investeringsbudgeten för respektive nämnd fastställs enligt följande:

Investeringsbudget	mnkr
Grundskola	406,7
Förskola	164,1
Gymnasiet	103,2
Idrott	46,2
Äldre/funktionsnedsatta/individ och familj	36,6
Övriga fastighet	76,3
Hamnen	8
Extern hyra	58
Exploatering	225,7
Markinköp	30
Mälarporten	-33,5
Summa Fastighetsnämnden	1121,3
Tekniska nämnden ordinarie	27,8
Tekniska nämnden gatuunderhåll	52
Tekniska nämnden strategiskt	68,3
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	28,2
Kulturnämnden	9,4
Övriga nämnder	78
Summa övriga	263,7
Totalt	1385,0

- 7) Kulturfondens utdelning 2023 beslutas vara 2 976 000 och tillfaller kulturnämnden.
- 8) Låneram för kommunkoncernen Västerås stadshus AB ska för år 2023 uppgå till maximalt 11 500 mnkr, för moderbolaget att löpande fördela inom Västerås Stadshus AB.
- 9) Västerås stads totala upplåningsram för år 2023 ska uppgå till maximalt 13 700 mnkr, i syfte att finansiera hela kommunkoncernen med kommunen, dess bolag och kommunalförbund.
- 10) Ekonomidirektören får mandat att göra teknisk justering av resultaträkningens olika poster och teknisk justering mellan nämnder, under förutsättning att det inte påverkar budgeterat resultat för året.

Att utöver stadsledningskontorets förslag ge följande uppdrag till styrelser och nämnder:

- 1) Ge kommunstyrelsen i uppdrag att i bokslutet för 2022 bilda en Resultatutjämningsreserv (RUR) på minst 150 miljoner för att kunna åtgärda bristande underhåll under lågkonjunkturen 2023 och 2024.
- 2) Ge fastighetsnämnden i uppdrag att ta fram förslag till fler försäljningar för att undvika att staden lånar till investeringar.
- 3) Ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på minskade investeringarna inom de närmaste tre åren med minst 1,5 miljarder.
- 4) Ge kommunstyrelsen i uppdrag att se över Mälarporten för att få ett förslag som ökar tillgängligheten för stationen genom exempelvis att höja spären.

- 5) Ge kommunstyrelsen i uppdrag att vidta åtgärder för att öka tryggheten i Västerås med fler ordningsvakter, trygga stråk med kamerabevakning mm.
- 6) Ge kommunstyrelsen i uppdrag att utöka paragraf 3 områdena i city och på andra områden i Västerås samt att sätta upp kameror. Se samtidigt över möjligheten till samordning och samarbeten med Polis och Bostad AB Mimer.
- 7) Ge fastighetsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram förslag på lämpliga platser för kamerabevakning som ökar tryggheten och minskar skadegörelsen.
- 8) Ge fastighetsnämnden i uppdrag att tillsammans med övriga nämnder ta fram en ny hyresmodell som stimulerar till att minska lokalkostnaderna i Västerås.
- 9) Ge förskolenämnden och fastighetsnämnden i uppdrag att se över utbyggnaden av förskolor för att anpassa efter ny prognos för befolkningsutveckling.
- 10) Ge kommunstyrelsen tillsammans med fastighetsnämnden i uppdrag att samordna verksamhet i stadshuset, till exempel överförmyndaren och miljö- och konsumentnämnden där verksamhet också bör vara i närheten av kontaktcenter.
- 11) Ge äldrenämnden i uppdrag att ta fram en äldrepening för särskilda boenden, genom att införa LOVen.
- 12) Ge skolnämnderna i uppdrag att samordna utbyggnaden av förskolor och skolor för att bygga rätt storlek och för den långsiktiga efterfrågan.
- 13) Ge förskolenämnden och grundskolenämnden i uppdrag att erbjuda alternativa utförare att drifva och bygga nya förskolor och skolor.
- 14) Ge Bostad AB Mimer i uppdrag att förstärka sin soliditet och öka försäljningen. Mimer ska maximalt äga 30 % av hyresrätterna i Västerås.
- 15) Ge individ och familjenämnden tillsammans med utbildning- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att se till att det genomförs ett kunskapstest efter avslutad samhällsorientering.
- 16) Ge kulturnämnden i uppdrag att samverka med andra intressenter och söka alternativ finansiering för ytterligare kultursatsningar.
- 17) Ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag där tillsynsavgifter och andra avgifter för företag ska kunna betalas i efterhand utifrån genomförd tillsyn (så kallade Rättviksmodellen).
- 18) Ge kommunstyrelsen i uppdrag att minska antalet styrdokument i Västerås stad.
- 19) Ge kommunstyrelsen i uppdrag att i planering av bostäder ska målet vara att vi ska bygga så att skattekraften ökar.
- 20) Ge uppdrag till kulturnämnden och pedagogiska nämnderna att undersöka möjligheten till samordning mellan skolbibliotek och stadsdelsbibliotek.
- 21) Ge alla nämnder i uppdrag att vidta åtgärder för att minska sjukskrivningen och minska lokalbehovet för att klara nämndernas rationaliseringskrav.
- 22) Ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder ta fram en realistisk plan för vilka investeringar som kommer att genomföras 2023 (normalt genomförs endast 60-70%).
- 23) Ge kommunstyrelsen i uppdrag att i samarbete med berörda nämnder arbeta för att förenkla Västerås Stads upphandlingar för att öka möjligheterna för mindre företag att delta.
- 24) Ge kommunstyrelsen i uppdrag att i samarbete med berörda nämnder arbeta för att åstadkomma en effektivare uppföljning av integrationen i Västerås genom kontinuerlig uppföljning och utvärdering av uppnådda resultat.

FÖRSKOLENÄMNDEN, GRUNDSKOLENÄMNDEN OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Att klara skolan är den enskilt viktigaste faktorn för att få jobb och inte i framtiden välja ett liv i kriminalitet. Därför är satsningar på skolan också en trygghetsatsning för hela Västerås på sikt, och en investering för att säkra tillväxt och kompetensförsörjning.

Moderaterna vill se ett tydligt fokus på kunskap, trygghet och studiero i skolan. Det viktigaste för en framgångsrik skola är kompetenta lärare och rektorer. Ett tydligt pedagogiskt ledarskap är en förutsättning för att elevernas resultat ska förbättras. Då måste också varje lärare få förutsättningar att göra det han eller hon är bäst på – att undervisa. Lärare ska inte samtidigt behöva vara administratör, kurator, vaktmästare och sjuksköterska. Här gör vi en särskild satsning så att lärarna ska kunna avlastas från uppgifter som inte är kopplade direkt till undervisning.

För att alla elever ska kunna lyckas är lugn och ro i klassrummet avgörande. Lärarna ska få stöd i att behålla sin auktoritet och få stöd av kommunen att skapa ordning och studiero i klassrummet. För de gymnasieskolor och grundskolor som kommunen är huvudman för ska det finnas tydliga ordningsregler som alla följer. Signalen från kommunen ska vara tydlig, vid mobbning är det mobbaren som ska flyttas, inte den som blir utsatt.

Vi vet också att droger är en stor källa till otrygghet. Trygghetskameror och regelbundna besök av exempelvis narkotikahundar är några förslag för att få bort drogerna från skolorna.

Tyvärr är det fortfarande väldigt många elever i Västerås som inte klarar godkända betyg. Ett annat tydligt exempel är att individuella programmet är ett av de program som har flest elever på gymnasiet. Vi föreslår en höjd skolpeng som ska gå till varje skola och följa varje elev utan avdrag för verksamhetsgemensamma resurser eller att man kräver att skolor ska gå med ett extra stort överskott. Samtliga skolor behöver också ett förberett arbetssätt för att stimulera särskilt begåvade elever. Jämfört med flera andra kommuner har Västerås större administration och den måste minska.

Små barn behöver små grupper. Vi ger ekonomisk möjlighet för förskolorna att minska barngrupperna för de minsta barnen. Detta ger också personalen en rimligare arbetssituation med mer tid för varje barn.

Vi återgår till tidigare regler för hur många timmar barn har rätt till när det gäller fritidshem för barn till föräldralediga och arbetssökande. Detta ger barn som måste ha långa dagar, färre barn i gruppen under en tid av dagen. Barn med särskilda behov har givetvis alltid rätt att söka om utökad tid på fritidshem om behov finns. Förskolorna ska även samordna öppettider för att kunna klara ekonomin och minska barngruppernas storlek.

Oavsett om det är en fristående eller kommunal verksamhet ska den hålla hög kvalitet. Västerås stads upphandling måste bli bättre med tydliga kvalitetskriterier, särskilt när det gäller Svenska för invandrare, SFI. Att lära sig svenska är oerhört viktigt för att kunna få jobb och integreras. Språkproblemen är idag tydliga inom exempelvis vård och omsorg där många med bristande språkkunskaper arbetar.

Västerås stad ska samarbeta med andra aktörer för att få bästa möjliga utbildning oavsett om det handlar om förskola, grundskola, gymnasieskola, SFI eller vuxenutbildning.

Genom avtal med andra kommuner kan Västerås stad samordna gymnasieutbildningar för att öka kvalitet och minska kostnader. Om det finns en närliggande kommun som driver en utbildning av hög kvalitet måste inte Västerås göra samma sak.

För att få fler västeråsare i jobb behöver matchningen mellan gymnasieskola och arbetsmarknad förbättras. Yrkesförberedande program ska anses lika attraktivt att gå som ett studieförberedande. Uppföljning behöver ske gällande hur många som faktiskt arbetar inom de yrken som man utbildat dem till. Fler inom exempelvis de praktiska programmen behöver nå arbetsmarknaden efter avslutad utbildning. Studie- och yrkesvägledningen behöver användas för att hjälpa elever göra kloka val som leder till arbete och studier. Arbetsmarknadskunskap är ett exempel för att underlätta elevernas framtida val.

Ett stort problem som våra utbildningsverksamheter möter handlar om brister i lokaler. Det saknas idag en långsiktig framförhållning. Behovet av lokaler ska tillgodoses vid utveckling av nya eller befintliga områden och här finns kostnader att kapa.

Våra förslag:

- Minskade barngrupper för de små barnen i förskolan.
- 500 kronor per elev i ökad skolpeng.
- Avlastning av lärares kringuppgifter för att kunna fokusera på kärnuppdraget
- Möjliggör för barn till föräldralediga och arbetssökande att få tillbringa mer tid med sina föräldrar genom återgång till tidigare regler för fritidshem
- Förstärk skolans ledarskap, satsa på rektorerna.
- Flytta mobbarna, inte de som blir utsatta.
- Gemensamma ordningsregler i skolor där kommunen är huvudman
- Tydligare uppföljning kring yrkesprogrammets genomströmning till jobb i den aktuella branschen
- Högre kvalitetskrav på SFI-utbildningarna

Förskolenämnd, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	1 075,1
Ökat elevantal i Förskola	-4,6
Lokalersättning kommunal utförare	13,3
Lokalersättning fristående utförare	5,0
Ökad vistelsetid i förskolan, halvårseffekt	2,5
Upphandling av nytt skoladministrativt IT-system (avveckling, införande och par.drift)	-0,2
Höjda politikerarvoden	0,2
Utökad försäkring av barn och unga, olycksfallsförsäkring	0,2
Effekt nytt pensionsavtal	20,1
Pris och lönekomensation	20,9
1 % effektivisering	-11,1
Gruppstorleken små barn i förskolan	5,0
Karriärstjänster förskolan	2,0
Minskad overhead kommunala utföraren	-2,0
Samordnade öppettider	-6,0
15 timmar per vecka eller jul/sommarlov	-3
Årets budget	1 117,4
Ökning budgettram	42,3
% Ökning	3,9%

Grundskolenämnd, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	2 249,9
Ökat elevantal i Grundskola	11,5
Lokalersättning kommunal utförare	22,4
Lokalersättning fristående utförare	6,1
Upphandling av nytt skoladministrativt IT-system	-0,5
Riktad lönesatsning för jämställdhet från 2022	1,0
Ramjustering till NIFF - en kommun fri från våld - Grundskolan	-0,4
Höjda politikerarvoden	0,2
Utökad försäkring av barn och unga, olycksfallsförsäkring	0,5
Effekt nytt pensionsavtal	53,8
Pris och lönekomensation	44,2
1% effektivisering	-23,9
Skolsatsning 500 kr per elev	10,0
Karriärstjänster fritidspedagoger	0,3
Satsning ledarskap	2,0
Satsning på lärarrollen, avlasta, kvalitetssäkra	5,0
Satsning särskilt begåvade elever	2,0
Minskad overhead kommunala utföraren	-5,0
Ej fritids vid föräldralediga	-7,0
Årets budget	2 372,2
Ökning budgettram	122,3
% Ökning	5,4%

Utbildningsnämnden, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	834,4
Ökat elevantal i Gymnasieskolan	14,7
Ökat elevantal i Vuxenutbildning	-2,1
Lokalersättning kommunal utförare	2,0
Lokalersättning fristående utförare	0,7
Upphandling av nytt skoladministrativt IT-system (avveckling, införande och par. drift)	-0,2
Näringsliv och Marknad, ramjustering 2023, Expectrum	0,8
Riktad lönesatsning för jämställdhet från 2022	0,4
Ramjustering till NIFF - en kommun fri från våld	-0,4
Höjda politikerarvoden	0,1
Utökad försäkring av barn och unga, olycksfallsförsäkring	0,2
Effekt nytt pensionsavtal	15,4
Pris och lönekomensation	17,8
1% effektivisering	-8,9
Förbättrad matchning mellan arbetsmarknad och program	2,0
Minskad overhead kommunala utföraren	-2,0
Omställning Tranellska	-1,0
Alternativ drift yrkeshögskolan	-2,0
Årets budget	872,0
Ökning budgetram	37,6
% Ökning	4,5%

Skultuna kommunaldelsnämnd, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	129,4
Ökat elevantal Förskola samt Grundskola	0,6
Lokalersättning kommunal utförare	0,9
Ökade kapitalkostnader egna investeringar	0,2
Riktad lönesatsning för jämställdhet från 2022	0,1
Höjda politikerarvoden	0,1
Effekt nytt pensionsavtal	6,2
Pris och lönekomensation	3,7
1% effektivisering	-1,4
Skolsatsning 500 kr/elev	0,3
Karriärstjänster	0,1
Ledarskap/lärrroll/kvalitetssäkra/begåvade elever	0,3
Minskad overhead	-0,2
Samordnade öppettider förskolan	-0,5
Ej fritids vid föräldradighet/15 timmar per vecka eller jul och sommarlov	-0,4
Årets budget	139,4
Ökning budgetram	10,0
% Ökning	7,7%

ÄLDRENÄMNDEN

En ny form av äldreomsorg som ligger i tiden måste införas i Västerås. Dagens seniorer ställer med all rätt högre krav på omsorgen. Viljan till valfrihet och inflytande över sitt liv ändras inte för att man blir äldre. Det individuella valet måste därför vara i fokus samtidigt som det ska vara tryggt att åldras i Västerås.

Det är inte längre självklart att äldre i vår stad har rätten att välja mellan olika utförare av hemtjänst och hemvård. Valfriheten urholkas allt mera genom att egenregins andel ökar i takt med att alternativa utförare sägs upp. Vi vill därför värna och utveckla LOV:en, lagen om valfrihet, för att säkerställa att individen ska ges makten över sin ålderdom framför systemet.

Valfriheten inom hemtjänst och hemvård på landsbygden måste möjliggöras genom att ge alla utförare samma villkor att verka där som egenregin. Ersättningsmodellen måste anpassas och konkurrensneutraliteten säkras. LOV:en måste utvecklas och antalet utförare öka genom möjligheten att separera utförande av hemtjänst och hemvård. Vi vill också minska antalet personer som äldre möter i hemtjänsten, det kallar vi kontinuitetsgaranti.

Det måste också bli lika självklart att själv få välja mellan olika typer av äldreboende, det vill säga mellan offentliga och privata utförare och äldreboenden med olika inriktning. Därför vill vi införa LOV:en även vad gäller äldreboenden och servicehus i Västerås. Det vi kallar för äldrepeng.

Personalsituationen måste förbättras för att klara rekryteringsbehovet på sikt. Valfriheten är även viktig för medarbetarna. Flera utförare ger större möjligheter och gör omsorgsyrket mer attraktivt. Det är avgörande när omsorgen måste konkurrera om arbetskraften.

Det måste vara möjligt att växa som anställd i Västerås stad både löne- och ansvarsmässigt. Därför har vi prioriterat en satsning på karriärtjänster inom äldrenämnden. Vi vill även införa serviceassistenter för att möta upp rekryteringsutmaningen. Vi vill starta upp ungdomsjobb för att förena skola och äldreomsorg över generationsgränserna. Vi måste höja statusen på att arbeta inom omsorgen och locka ungdomar till omsorgen för att på sikt klara rekryteringen.

Den medicinska kvaliteten i verksamheterna måste förstärkas och en hygiensjuksköterska anställas. Insatser måste göras för att komma tillrätta med ständigt ökade medicinska avvikelser. Bemanningen måste fortsatt förstärkas och arbetet med utbildningsinsatser intensifieras. Det är viktigt att de som arbetar i omsorgen har kunskaper i vårdsvenska och det svenska språket.

För att komma tillrätta med otryggheten som många äldre känner i ordinärt boende, behöver antalet trygghetsboenden byggas ut och öka. Boendeformen är till för seniorer som vill ha mer trygghet och social samvaro än vad de kan få i sitt nuvarande hem. Det underlättar även för medflyttare och äldre västeråsare med hemtjänststimmar som känner otrygghet i sitt ordinarie boende. Det är viktigt att det byggs kombinationer av lägenheter, trygghetsboenden och äldreboenden.

Idag finns ett antal tomma servicehuslägenheter som kan omställas utifrån behov, kösituation och status på lokaler. Lokalkostnader måste ses över liksom insatser

göras för att minska sjukskrivningar. Genom att upphandla hemtjänst och äldreboenden kan kostnaderna minska samtidigt som kvaliteten behålls.

I det svåra ekonomiska läget måste äldrenämnden vända på varje krona.

Våra förslag:

- Utveckla LOV:en och få flera utförare genom att separera hemtjänst och hemvård
- Införa en äldrepeng för äldreboenden inom ramen för LOV:en
- Införa en anpassad och kontrollerbar ersättningsmodell för hemvård
- Säkra konkurrensneutralitet och utförares lika villkor via extern oberoende utredning
- Möjliggöra valfrihet för alla inom hemtjänsten, dvs även på landsbygden
- Införa en kontinuitetsgaranti för att minska antalet personer äldre möter i hemtjänsten
- Ta språkproblematiken på allvar, ställ språkkrav och utbilda i vårdsvenska
- Inför serviceassistenter för att möta upp rekryteringsutmaningen
- Inför karriärtjänster och ungdomsjobb för att låta generationerna mötas
- Bygga fler trygghetsboenden och kombinationer av boenden
- Satsa på förstärkt bemanning, en förbättrad personalsituation och minskade sjuktal

Äldrenämnden, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	1 802,3
Volymökning hemtjänst och hemsjukvård	28,0
Lokalersättning, hyra samt ökad driftskostnad	11,0
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	1,9
Arbetskläder och säkra transportmedel	1,0
Upphandling trygghetsskapande teknik 11 boenden	1,0
Äldresatsning (riktat statsbidrag from 2022)	-59,0
Ökad bemanning av sjuksköterskor på äldreboenden (generellt bidrag socialstyrelsen)	9,3
Ramförändring mellan ÄN och NF pga justering intern OH fördelning	-4,6
Höjda politikerarvodet	0,1
Effekt nytt pensionsavtal	30,9
Pris och lönekomensation	55,2
1% effektivisering	-19,1
Valfrihet i Hemtjänst	2,5
Serviceassistenter inom äldreomsorgen	3
Utveckla äldrepeng	0,5
Språksatsning	2
Karriärstjänster	2
Prioritera bemanning	8
Ungdomsjobb	2
Hygiensjuksköterska	0,5
Omvandla servicehus till trygghetsboende	-7
Översyn hemvård	-3
Ny ersättningsmodell hemvård (LOV)	-3
Uppföljning Avgifter/uteblivna besök	-2
Intensiv rehabilitering	-2
Åtgärda välfärdsbrott	-6
Hemtjänst alt. drift	-3
Ökad upphandling Säbo	-5
Bostadsanpassning	-1
Årets budget	1 846,5
Ökning budgettram	44,2
Särskild riktad nationell satsning from 2022 (Äldresatsning) - extern intäkt	59,0
% Ökning	2,5%
% Ökning (exkl flytt externfinansierad verksamhet)	5,7%

NÄMNDEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Möjligheten att få bestämma själv över sitt liv, att själv få vara med och välja vilka stödinsatser som behövs och vilka som ska utföra insatserna är en rättighet för alla. Vi moderater värnar det fria valet och egenmakten för individen. En förutsättning för valfrihet är att det finns olika utförare. Det är därmed avgörande för valfriheten att Västerås Stad upphandlar boenden med särskilt stöd inom LSS, lagen om stöd och service.

Idag finns inte den rättigheten längre kvar i Västerås för personer i behov av boende med särskilt stöd. Vi moderater vill återuppta upphandlingarna och på sikt även införa LOV:n, enligt lagen om valfrihet, även för boende med särskilt stöd. Fler alternativ att välja mellan ger bättre kvalitet, högre nöjdhet och Västerås får flera företagare. Det ger också en mer kostnadseffektiv drift och ger en dubbel vinst både ekonomiskt och på individnivå utifrån ökad valfrihet.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning behöver i sina beställningar se över utformningen av framtidens bostäder för personer med funktionsnedsättning. Det handlar om ordinärt boende med stöd, trapphusboenden, satellitlägenheter, gruppboenden och så vidare. Ett särskilt fokus ska vara på teknik, funktion och innovation. Fler verksamheter inom nämnden för personer med funktionsnedsättning kan upphandlas för att få en mångfald av olika utförare samtidigt som det också är kostnadseffektivt.

Det behövs också en långsiktig planering för behovet av nya grupp-, servicebostäder och psykiatriboenden. Vi behöver se till att vi når målet om att bygga 1 - 2 gruppboenden- eller servicebostäder om året för att säkerställa framtida behov. Lokalkostnader behöver samtidigt ses över, då vård- och omsorgsförvaltningen är den förvaltning med flest kvm/medarbetare. Här behövs en balans och en långsiktig plan.

Arbetsinsatser ska löna sig för alla. Vi vill införa en ersättning för de som går i sysselsättning psykiatri, liksom habiliteringsersättningen. I grunden borde statens ersättning till kommunerna för habiliteringsersättning också inkludera personer som har en psykisk funktionsnedsättning. Vi vill även skapa fler praktikplatser inom Västerås Stad för personer med funktionsnedsättning. Vi vill även förstärka boendestödet som är en viktig del i att skapa livskvalitet.

Inom nämnden för personer med funktionsnedsättning pågår arbetet med att få ut flera på den ordinarie arbetsmarknaden. Detta bör främjas genom att permanenta SPIRA-projektet. Det finns även behov av en lotstjänst för att underlätta kontakterna med myndigheter, tex med Försäkringskassan för personer i behov av personlig assistans. Utifrån angrepp på välfärdssystemet och att personer utnyttjats kopplat till assistansreformen är det här en viktig skyddsfaktor för nämndens målgrupp.

Det måste vara möjligt att växa som anställd i Västerås stad både löne- och ansvarsmässigt. Därför har vi prioriterat en satsning på karriärtjänster inom nämnden för personer med funktionsnedsättning. Vi måste höja statusen på att arbeta inom omsorgen och för att klara den kommande rekryteringsutmaningen. Vi måste också göra en satsning för att få ned sjukskrivningstalen.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning behöver en mer långsiktig planering, se mer till individuella behov, öka valfrihet samt förstärka personalsituationen.

Våra förslag:

- Återuppta upphandlingar för boenden med särskilt stöd inom LSS
- Utred förutsättningar att införa LOV:en inom boenden med särskilt stöd inom LSS
- Nå målet om att bygga 1 – 2 gruppboenden/serviceboenden om året
- Ökat fokus på teknik, funktion och innovation samt tillgänglighet
- Upprätta en långsiktig planering för behovet av nya grupp- och serviceboenden samt psykiatriboenden
- Inför ersättning till deltagare i sysselsättning psykiatri enligt arbetslinjen
- Skapa fler praktikplatser inom Västerås Stad för personer med funktionsnedsättning
- Inrätta en LOTS-tjänst för att stödja och underlätta kontakterna med myndigheter
- Införa karriärtjänster för att möta rekryteringsutmaningen
- Satsa på en förbättrad personalsituation och minskade sjuktal.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	927,0
Personlig assistans, Daglig verksamhet, köpta placeringar vuxna LSS, kvalitetsupphandlingar	16,5
Kontaktperson	1,0
Ledsagning	0,5
Lokalersättning, hyra samt ökad driftskostnad	6,2
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	0,3
Höjda politikerarvoden	0,1
Utökad försäkring av barn och unga, olycksfallsförsäkring	0,1
Ramförändring mellan ÄN och NF pga justering intern OH fördelning	4,6
Effekt nytt pensionsavtal	15,7
Pris och lönekomensation	33,0
1% effektivisering	-10,1
Karriärtjänster	0,5
Rehabersättning psykiatri	1
Utveckla Spiraprojektet	1
Lots	0,5
Ökad upphandling fler alternativa utförare	-4
Minskade lokalkostnader	-3
Åtgärda välfärdsbrott	-3
Årets budget	987,9
Ökning budgetram	60,9
% Ökning	6,6%

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

Individ- och familjenämnden är det yttersta skyddsnetet för de västeråsare som mest behöver samhällets stöd. Det handlar om allt ifrån stöd till barn och ungdomar som växer upp i otrygga miljöer till äldre som efter ett långvarigt missbruk behöver samhällets stöd.

Samhällets skyddsnet ska ge trygghet och stöd till människor som av olika anledningar hamnat i en situation de inte klarar av utan hjälp. Moderat politik syftar till att ge den hjälpen och samtidigt skapa trygghetssystem som uppmuntrar och stöttar människor att utifrån sina förutsättningar kunna vara trygga och självständiga. Målet är livskvalitet och trygghet för alla.

Orosanmälningar för barn och ungdomar är på en fortsatt hög nivå. Anmälningarna kommer framförallt från polisen, förskolan och skolan. Det finns flera olika anledningar till ökningen, till exempel har barn och ungdomar ett annat förhållningssätt till droger, den psykiska ohälsan har ökat och fler familjer behöver stöd. Detta har resulterat i att allt för många av Västerås barn och ungdomar är placerade i heldygnsvård. En satsning måste göras på de socialsekreterare som arbetar med barn och ungdomar samt på de erfarna medarbetare som är villiga att tillfälligt stärka upp enheterna.

Öppenvårdsinsatserna i Västerås måste förstärkas, stödet för barn och ungdomar och till deras föräldrar behöver komma till i ett tidigt skede och följas upp på ett bättre sätt. Det förebyggande arbetet behöver utökas för att förhindra situationer där barnen inte kan vara kvar i sina familjer.

För att fånga upp barn och ungdomar som rör sig i olämpliga miljöer och lever under omsorgsbrister behöver samarbetet mellan förskolan, skolan, fältarbetande socionomer och polisen förstärkas. Skolorna, förskolorna och fritidsgårdarna ska vara trygga platser för barn och ungdomar. För att freda dessa platser från droger vill vi att skolgårdarna, skolorna, fritidsgårdarna och förskolorna rutinmässigt genomsökas med knarkhundar. Där barn och ungdomar vistas ska inga droger förekomma. Det måste finnas stöd för avhopparverksamhet och utökat stöd för unga kriminella. Från Moderaternas sida vill vi även förstärka vuxen närvaron i Västerås centrum och ha fler ordningsvakter.

När en person tar steget att bryta en destruktiv och våldsam relation eller när det handlar om en person som är redo att bryta med sin familj eller släkt på grund av hedersförtryck måste samhället stå berett med tillräckliga insatser. För Individ- och familjenämnden handlar det inte sällan om dyra placeringar i skyddat boende i kommuner utanför Västerås. I de fall som det finns förutsättningar ur ett säkerhets- och lämplighetsperspektiv, ska socialtjänsten alltid i första hand flytta på våldsverkaren. Detta är en möjlighet som finns om till exempel våldsutövare får stöd från Individ- och familjenämnden. När unga misstänks för brott ska vårdnadshavare kontaktas inom 24 timmar.

Alla västeråsare har rätt till tak över huvudet och en möjlighet till ett eget hem. Bostad först och tak-över-huvudet-garantin behöver fungera i Västerås. Det måste säkerställas att det finns akutplatser för kvinnor med missbruk, en grupp som ofta är utsatta för våld, för att kunna slussa dem vidare till mer långsiktiga lösningar. Ingen

ska ofrivilligt behöva sova ute. Tillsammans med civilsamhället kan nämnden genomföra mer för stadens hemlösa.

När en missbrukare är rehabiliterad och har ett annat behov av samhällets stöd är det viktigt att andra nämnder tar sitt ansvar. I Individ- och familjenämndens boenden bor det till exempel i dag flera som inte längre har ett missbruk samtidigt som Äldrenämnden har kostnader för drygt hundra lediga servicehuslägenheter för äldre. Individ- och familjenämnden har inte spetskompetensen för att vårda äldre. Genom att få igång en flyttkedja har nämnden en möjlighet att hämta hem fler vuxna missbrukare till den egna verksamheten och sänka kostnaderna för relativt dyra placeringar utanför kommunen.

Våra förslag:

- Prioritera det förebyggande arbetet med öppenvårdsinsatser
- Låt det löna sig med rotationstjänster och inför karriärtjänster
- Trygghetsinsats ska genomsyra stadens alla verksamheter
- Stöd till avhopparverksamhet för unga kriminella
- Utveckla föräldra- och vuxenkontakten då unga begår brott
- Fler lokalt anställda ordningsvakter i olika stadsdelar
- Prioritera åtgärder för att stödja utsatta för hedersvåld och våld i nära relationer.
- Flytta på våldsverkaren och inte den som är utsatt för våld i nära relationer.

Individ- och familjenämnden, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	666,8
Vårdkostnad barn och ungdom samt vuxen	5,9
Lokalkompensation, hyreskostnader	0,7
Kapitalkostnader egna investeringar	1,1
Riktad lönesatsning för jämställdhet från 2022	0,7
Höjda politikerarvoden	0,1
Effekt nytt pensionsavtal	13,8
Pris och lönekomensation	22,9
1% effektivisering	-7,4
Karriärtjänster	1
Kontakt vårdnadshavare unga misstänks brott	2
Stöd avhopparverksamhet unga gängkriminella	1
Inför rotationstjänster	1
Intensifiera arbetet med Bostad Först	2
Öka antalet härbergesplatser för kvinnor	1
Åtgärda välfärdsbrott	-1
Bättre förebyggande färre placeringar	-5
Samordning NF, ÄN, Regionen färdigbehandlade	-6
Inför normhyra	-5
Ökad självfinansieringsgrad (familjerådgivning)	-2
Minskning Konsulttjänster	-2,5
Årets budget	691,1
Ökning budgettram	24,3
% Ökning	3,6%

ARBETSMARKNADSNÄMND

Fokus i det socialekonomiska arbetet måste vara på människans kraft och på att alla människor kan bidra utifrån sina förutsättningar. Alla behövs och alla kan på olika sätt bidra till samhället såväl socialt, ekonomiskt som mänskligt. Människors olika behov ska mötas med respekt, valfrihet och trygghet.

Individ- och Familjenämnden som hittills har ansvarat för försörjningsstödet har gått från ett stort och eskalerande underskott till ett minskat underskott. Moderaterna har varit drivande i att nämnden har gått från ett passiviserande synsätt till ett rehabiliterande synsätt. Det är detta som har gett resultat och staden behöver fortsätta det arbetet. Fler behöver gå från försörjningsstöd till självförsörjning.

Samtidigt som samhället stöttar människor måste det alltid vara en grundläggande utgångspunkt att den enskilde, utifrån sina egna förutsättningar ska kunna klara sig själv och förvärvsarbeta. Det är viktigt att drivkrafterna till arbete stärks. Det måste därför ställas krav på heltidsaktivitet för att få försörjningsstöd. Krav på aktivitet har tidigare visat att många kan gå vidare till egenförsörjning.

Vi vill införa Borås-modellen i Västerås. Det handlar bland annat om att kommunen samarbetar med arbetsförmedlingen för att lyfta människor ur bidragsberoende till ett lönearbete. Detta gör att färre blir arbetslösa och fler betalar skatt. Kostnader för ett lägre försörjningsstöd kan sedan investeras i andra sociala insatser i staden för att på så sätt skapa en positiv spiral. Förändringen ska genomföras kostnadseffektivt med befintliga resurser och inte generera nya, onödiga administrativa kostnader.

Arbetsmarknadsinsatserna ska stärkas genom att skapa fler praktikplatser och arbetsmöjligheter inom Västerås Stad, tex genom att införa serviceassistenter inom äldreomsorgen som valideras, kompetensförstärks och utbildas hos Jobbcentrum.

Bidragsbrott kan aldrig accepteras. Vi måste säkerställa att de som ansöker om samhällets stöd också har rätt till det. Detta kan ske genom till exempel hembesök, genomföra extra kontroller av andrahandsuthyrning och att socialsekreteraren i högre omfattning än i dag träffar sina klienter. Arbetsmarknadsnämnden ska också aktivt arbeta för att personer som får försörjningsstöd inte har en hyreskostnad som överstiger Mimers normhyra. Till exempel ska nämnden inte betala för större lägenheter än ett rum och kök för ensamstående personer.

Krav i kombination med att tillhandahålla möjligheter att komma in på arbetsmarknaden är att bry sig.

Våra förslag:

- Ställ krav på aktivitet för att få försörjningsstöd med regelbunden uppföljning genom till exempel fler hembesök.
- Samverka med andra nämnder för att skapa arbetsmarknadsinsatser och praktikplatser, tex serviceassistenter inom äldreomsorgen
- Inför normhyra för de som uppbär försörjningsstöd
- Minska välfärdsbrott genom fler oanmälda hembesök
- Minska det långvariga beroendet av försörjningsstöd genom Boråsmodellen.

Arbetsmarknadsnämnd, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	340,7
Ekonomiskt bistånd - normhöjning (2,5%)	5,9
Försörjningsstöd flyktinghushåll som övergår till svenskushåll	1,5
Arvodet till förtroendevalda - Ny nämnd	0,5
Effekt nytt pensionsavtal	6,2
Pris och lönekomensation	2,3
1% effektivisering	-3,6
Trygghetsatsning snyggt och tryggt i Västerås (Boråsmodellen)	5,0
Inför Boråsmodellen försörjningsstöd	1,0
Arbetsmarknadsutbildning serviceassistenter (Boråsmodellen)	2,0
Ökad finansiering AF arbetsmarknadsåtgärder	-4,0
Översyn projekt/upphandling	-2,0
Åtgärda välfärdsbrott	-5,0
Oanmälda hembesök	-0,2
Minskat försörjningsstöd	-8,0
Minskad overhead	-1,0
Årets budget	341,3
Ökning budgettram	0,6
% Ökning	0,2 %

KULTURNÄMNDEN OCH NÄMNDEN FÖR IDROTT, FRITID OCH FÖREBYGGANDE

I Moderaternas Västerås finns ett rikt kulturutbud och en väl utvecklad kulturell infrastruktur, som genom olika kulturella uttryck stärker Västerås attraktionskraft för såväl invånare, besökare, studenter och näringsliv. Våra prioriteringar styrs av tre övergripande prioriteringar, barn och ungas rätt till kultur, ett levande kulturarv och goda villkor för kulturskapare.

En viktig uppgift för det offentliga kulturstödet är att medverka till att det finns arenor för kulturella aktiviteter. Vissa verksamheter är i behov av offentligt stöd, medan andra klarar sig med mindre eller inget stöd alls. I vissa fall finns möjligheter till finansiering via så kallad crowdfunding. Västerås stads uppgift är att skapa förutsättningar i nära samverkan med civilsamhälle, näringsliv och föreningsliv.

För att så många som möjligt ska få en bra start i livet ska barn och ungas kultur och idrott prioriteras framför vuxnas. Idrotts- och kulturföreningar gör enastående arbete och insatser för att skapa gemenskap och erbjuda möjlighet till aktiviteter och idrottande. Vi vill därför underlätta för föreningar att driva verksamhet genom att överta drift och/eller ägande av sina anläggningar.

Kulturskolan är viktig för att fler ungdomar ska ges möjlighet till aktiv kulturutövning. Vi vill införa lagen om valfrihet (LOV) för kulturskolans musikundervisning. Fler aktörer ska ges möjlighet att erbjuda musikundervisning så att barn och ungdomar tillsammans med sina föräldrar kan välja hos vem de vill spela. Vi vill samordna Västmanlandsmusikens och Västmanlands Teaters administration och biljettförsäljning för att effektivisera driften och minska de administrativa kostnaderna.

Vi vill prioritera en utveckling av kulturhistoriska Vallby Friluftsmuseum. Besöksmålet har idag många besökare. Under flera år har verksamheten inte fått den uppmärksamhet den förtjänar. Med en ettårig punktinsats kan friluftsmuseet utvecklas ytterligare. Vi vill att Vallby Friluftsmuseum ges möjlighet att i än större utsträckning erbjuda aktiviteter för de små barnen.

Studieförbunden får stora bidrag från Västerås stad, trots att de får statliga medel. Bidragen går i många fall till verksamhet för vuxna. Vi vill minska stödet till studieförbunden.

Förebyggandearbetet är en viktig del för att förhindra utanförskap, våld och kriminalitet. Familjecentrum erbjuder möjlighet att stödja föräldrar i sitt föräldraskap och samtidigt underlätta för integration. Förebyggande arbete handlar bland annat om att lyckas stödja föräldrar med små barn för att undvika problem när barnen blir äldre. En annan viktig uppgift är att förhindra oordning och våld i skolor genom att medvetandegöra och utbilda både elever och personal i våldsprevention samt tydlig gränssättning.

För barn kan idrottsverksamheter vara ett sätt att få en gemenskap, trygghet och möjlighet till god hälsa och kondition. Här läggs sunda hälsovanor som de unga tar med sig i det fortsatta livet. Idrottsanläggningarna ska upplevas trygga och ge bra möjlighet till idrottande. För att förhindra närvaron av narkotika behöver våra anläggningar regelbundet genomsökas med narkotikahund.

Välbesökta motionsspår ska underhållas och gärna vara utrustade med parkbänkar så att alla som vill enkelt ska kunna motionera. Vi vill att friidrotten ska få en samlad anläggning för sin verksamhet då den idag är uppdelad på tre olika platser.

Barn och unga ska erbjudas meningsfulla fritidsaktiviteter på fritidsgårdar, fritidsklubbar och alla ska få ta del av Västerås rika föreningsliv.

Våra förslag:

- Prioritera barn- och ungdomsföreningar genom att öka föreningsstödet
- Fokusera på kommunala kärnuppgifter och skilj på kommunalt och statligt ansvar
- Genomför en trygghetsutbildning för att tidigare upptäcka problem
- Genomsök lokaler med narkotikahund för ökad trygghet
- Inför valfrihet genom LOV inom kulturskolans musikundervisning.
- Satsa på Vallby friluftsmuseum
- Inför en modell med crowdfunding och sponsring för breddad finansiering samt stärk samverkan med civilsamhälle, näringsliv och föreningsliv

Kulturnämnden, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	201,4
Volymökningar	0,8
Kulturinvesteringar	1,2
Kapitalkostnad konstinvestering samt ökade driftskostnader	0,2
Riktad lönesatsning för jämställdhet från 2022	0,6
Höjda politikerarvoden	0,1
Effekt nytt pensionsavtal	3,2
Pris och lönekomensation	7,8
1% effektivisering	-2,3
Valfrihet kulturskolan (LOVEN)	1,0
Vallby friluftsmuseum (ettårssatsning)	2,0
Studieförbunden ett statligt ansvar	-8,3
Samordnad administration teater och musik	-0,5
Årets budget	207,2
Ökning budgettram	6,5
% Ökning	3,3%

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	302,7
Volymökning, växande stad 1,1%	2,5
Föreningsstöd 1,2%	0,3
Övriga demografiska effekter	3,4
Ökade kapitalkostnader egna investeringar	0,6
Ökade driftskostnader till följd av egna investeringar	0,4
Vedbobacken, höjning (Hyra samt drift)	1,8
Fredriksbergsbadet samt Bäckby aktivitetsyta och omklädningsrum (Hyra samt drift)	1,0
Övriga investeringar TFF (hyra samt drift)	0,2
Förstärkt budget friluftsområden	1,8
Samlokalisering familjecentrum och familjerådgivning (Tegnerlunden samt Viksäng)	0,5
Ramjustering från BUF - en kommun fri från våld - NIFF	0,7
Näringsliv och Marknad - Expectrum - NIFF	1,5
Höjda politikerarvoden	0,1
Effekt nytt pensionsavtal	3,3
Pris och lönekomensation	12,6
1% effektivisering	-3,6
Genomgång narkotikahund i verksamheter	0,5
Utbildning prevention medarbetare	1,0
Ökat föreningsstöd barn och unga	1,2
Minskat stöd studieförbund	-0,2
Medborgarkontor enbart i stadshuset	-0,5
Sälj Fredriksbergsbadet till Mimer	-3,4
Årets budget	328,4
Ökning budgettram	25,7
% Ökning	8,5%

MILJÖ- OCH KONSUMENTNÄMNDEN

Västerås ska vara ett föredöme vad gäller miljö- och klimatarbete. Vi ska underlätta för Västeråsare att kunna göra bra miljöval. Miljöpolitiken syftar till att alla ska kunna göra ett bra val för miljön och klimatet utan att det kräva orimliga uppoffringar eller avkall på ett gott liv.

En stabil kommunal ekonomi, ekonomisk tillväxt och kunskap är grunden för att kunna satsa på miljöfrågor. Teknisk utveckling skapar möjligheter för att förbättra miljön. Västerås ska därför ligga långt fram i den tekniska utvecklingen.

Miljö och konsumentnämnden är en myndighetsnämnd men det är viktigt att företag och enskilda som kommer i kontakt med nämnden upplever den som en servicemyndighet.

Utgångspunkten i miljötillsynsarbetet måste vara att staden verkar som möjliggörare för en hållbar vardag. Det är av stor vikt att Västerås stad arbetar förebyggande. Vi vill att nämnden ska prioritera tillsyn av verksamheter där många barn vistas som till exempel skolor. Miljö- och konsumentnämnden har även ett stort och viktigt uppdrag när det gäller att hjälpa västeråsarna att göra rätt ur miljö och hållbarhetssynpunkt.

Den övervägande majoriteten av västeråsarna vill göra rätt och agera miljövänligt. Miljöavgifterna ska spegla just detta. De som har gjort rätt ska kunna få en lägre avgift och färre tillfällen av tillsyn. För den som har gjort fel behövs däremot en tätare tillsyn och att denne får en högre avgift. Företagen ska betala utifrån genomförd tillsyn. Debitering ska ske efter utförd tillsyn och inte innan (Rättviksmodellen).

Miljö- och konsumentnämnden har i nuläget sin verksamhet utanför stadshuset. Vi vill att denna verksamhet flyttar tillbaka till stadshuset för att minska extern inhyrning och underlätta samverkan. På så vis tror vi att det kan skapas en vinst både när det gäller ekonomi och organisation.

Mälarens vatten är viktigt för Västerås men också för många av våra grannkommuner. Vårt mål är att fokusera på att förbättra vattenkvaliteten. I samband med framtagande av klimatprogram och vid ansökan av olika former av EU-medel vill vi lägga kraften på vattenkvaliteten. Vårt mål är till exempel att Svartåns vatten ska hålla så pass bra kvalitet att den ska vara badbar.

Västerås stad är i dagsläget en Fairtrade-diplomerad kommun. Det innebär att staden förbinder sig att inte bara att öka inköpen av deras varor utan också att opinionsbilda för Fairtrade och betala en årlig avgift. Fairtrade ägs av LO och Svenska Kyrkan. Tyvärr är det svårt att urskilja resultatet av alla resurser Västerås stad lägger på projektet. Dessutom finns det studier som menar att vanliga arbetare inte gynnas alls av märkningen och att den varken leder till bättre arbetsvillkor eller högre löner. Staden ska fortsättningsvis göra inköp som är hållbart producerade från ett miljö- och arbetsrättsligt perspektiv.

I tider av begränsad ekonomi måste staden prioritera. Därför föreslår vi att stadens konsumentrådgivning ska avvecklas då det idag redan finns en nationell upplysningstjänst som heter Hallå konsument. Denna tjänst erbjuder vägledning i olika typer av konsumentfrågor precis om vår nuvarande konsumentrådgivning gör. Dock vill vi att staden behåller den del som riktar sig till skolor om ekonomi, det vill säga så att våra barn och ungdomar får tydlig information om rättigheter, skyldigheter och risker för konsumenter i fråga om köp, avtal och lån.

Våra förslag:

- Underlätta bra miljöval och därmed öka individens möjligheter att ta miljöansvar
- Förstärk rollen som servicemyndighet
- Prioritera barns miljöer, som tex skolor, vid tillsyn.
- Fokus på Mälarens och Svartåns vattenkvalitet.
- Det ska vara lägre tillsynsavgift för de som gör rätt
- Företag ska betala i efterhand för genomförd tillsyn (så kallade Rättviksmodellen).

Miljö- och konsumentnämnden, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	23,2
Volymökning (klagomål, livsmedelskontroller)	0,6
Ökad tillsyn inom avfallsområdet, nationell tillsynsstrategi	0,8
Övergång till nytt avgiftssystem inom livsmedelskontrollen	0,7
Deltagande i detaljplaneärenden och övrig fysisk planering	0,5
Effekt nytt pensionsavtal	1,1
Pris och lönekomensation	0,6
1% Effektivisering	-0,3
Ej medlem Fair Trade	-0,1
Avveckla konsumentrådgivningen dock ej till skolor	-1,5
Årets budget	25,6
Ökning budgetram	2,4
% Ökning	10,4%

BYGGNADSNÄMNDEN, FASTIGHETSNÄMNDEN OCH TEKNISKA NÄMNDEN

Västerås går in i en lågkonjunktur. Det kräver ännu tydligare prioriteringar men innebär också möjligheter. Allt talar för att byggtakten kommer att bromsa kraftigt under 2023. Det ger staden en möjlighet att ta fram detaljplaner så att vi står väl förberedda när konjunkturen vänder och kan erbjuda planlagd mark till både bostäder, samhällsfastigheter och näringsliv. Styckebyggartomter som tas fram kan styckas av i mindre antal kvadratmeter för att på så vis få loss fler tomter och öka intäkterna.

Det är också hög tid att genomföra det som fullmäktige beslutade redan sommaren 2017 – att använda hyresnivå som kriterium vid markanvisning för att på så vis pressa ner boendekostnaden. Likaså behöver ett större grepp tas för att göra Västerås till en gestaltningsmässigt mer attraktiv stad där arkitektur blir en kvalitetsparameter att räkna med. Därför vill vi omfördela resurser och anställa en stadsarkitekt samt göra en markanvisning till arkitekt. Trygghetsperspektivet måste få större plats i stadsutvecklingen, att göra city och olika stadsdelar till tryggare platser måste ha hög prioritet. Här bör man ta hänsyn till forskning på området när planer tas fram.

Stora resurser har lagts de senaste åren på nya styrdokument, workshops, utredningar, visionsdokument och framtidsspaningar. Här behöver det kommunala arbetet renodlas. Verkstad istället för diskussionsklubbar. Staden har inte råd att ta in dyra konsulter, satsa istället på karriärtjänster för våra medarbetare på SBF och TFF.

Västerås ska sträva efter att de kommunala avgifterna ska vara så låga som möjligt, särskilt de som ska vara självfinansierade. Det är också viktigt att alla avgifter som tas ut av medborgare och företag är motiverade och transparenta.

För att Västerås ska vara en attraktiv stad att bo och arbeta i måste det vara lätt att ta sig fram. Bristande underhåll av gång- cykel- och bilvägar skapar problem i västeråsarens vardag och därför vill vi satsa mer på underhållet. Även stadens fastigheter och lekplatser har ett eftersatt underhåll, vilket revisionsrapporter visat. Dessutom har fastigheterna drabbats av dyra vattensador som korrelerar till bristande underhåll. En rejäl satsning på underhåll av både fastigheter och vägar skapar en långsiktigt bättre ekonomi och trevligare stad.

Västerleden måste börja byggas och det är under all kritik att detta projekt ännu inte förverkligats trots löften och beslut i kommunfullmäktige. Tillsammans med näringsidkarna på Erikslund behöver trafiksituationen på området ses över. Alla trafikslag, även bilen, behövs i Västerås. Ombyggnad av Norrleden till 2+2-väg har påbörjats och behöver slutföras hela vägen. Staden behöver också hitta en ny sträckning från Anundshög till väg 56.

Det ska vara lätt att parkera i Västerås och därför måste vi se över var det kan placeras fler bil- och cykelparkeringar. Vi vill också införa flera avgiftsfria 30-minuters parkeringar i centrala Västerås. Med omställning mot fler el- och hybridfordon ökar efterfrågan på laddmöjligheter vid parkeringsplatser runt om i vår stad.

Kollektivtrafiken står inför kraftigt ökade bränslekostnader. Det finns ingen ekonomisk möjlighet att erbjuda avgiftsfri kollektivtrafik till asylsökande och det blir också en

orättvis politik att särbehandla en grupp framför andra som också kan ha det ekonomiskt tufft.

Antalet hundar har ökat under pandemin. Hundar skänker glädje och värme till många och att fler promenerar med hund i stadsdelarna ökar också tryggheten. Vi har hundrastgårdar på flera områden i Västerås men saknar en på öster. Moderaterna vill därför skapa en hundrastgård på östra sidan om staden. Crowdfunding och lokalt engagemang kan skynda på en tillkomst.

Fler verksamheter behöver samordnas i stadshuset för att minska den externa inhyrningen. Energi- och transportrådgivningen kan avvecklas. Dessa tjänster finns att köpa på marknaden. Kommunalt ägda fastigheter som inte är av strategisk betydelse för kommunens verksamhet kan säljas för att få loss kapital. Exempel är sommarrestaurangen på Elba och Skultunagården. De ska inte staden äga.

Upphandling är en omfattande verksamhet inom fastighetsnämnden och Västerås stad har stått utan upphandlade avtal inom flera områden och gång på gång har man varit för sent ute med att förlänga ramavtal, samtidigt som uppföljningen av de befintliga brister. Detta innebär en ekonomisk risk. Bra genomförda upphandlingar är en stor besparing och minskar kostnaderna för skattebetalarna.

För att spara pengar kommer det också att bli nödvändigt att dra ner på flera stora investeringsprojekt i Västerås, som exempelvis Mälarporten och Sättra. Vi ser att byggtakten kommer att bromsa rejält under 2023 och då måste vi avvakta med stora investeringar. Ett nytt förslag på ny station behöver tas fram som ökar tillgängligheten och inte skapar nya murar.

För att få fram bland annat näringslivsmark behöver vissa markköp ske, men staden kan också byta till sig mer mark.

Våra förslag:

- Trygghetsöversyn i den yttre miljön, exempelvis införa trygga stråk med trygghetskameror, bättre belysning och borttagande av skrymmande buskage på otrygga platser.
- Bekämpa klotter för att hålla staden ren och snygg.
- Förbättra vägunderhållet genom att bland annat åtgärda potthål, och andra skador på vägar och cykelbanor för att minska den stora underhållsskulden.
- Påbörja åtgärder för att minska underhållsskulden på kommunala fastigheter.
- Kommunala avgifter ska vara låga, motiverade och transparenta.
- Införa fler avgiftsfria 30-minutersparkeringar och se över möjlighet till helg- och kvällsparkering i city.
- Nej till avgiftsfri kollektivtrafik för asylsökande.
- Möjliggör för fler styckebyggartomter genom att antalet kvadratmeter per tomt minskas
- Skapa ytterligare en hundrastgård på östra sidan av Västerås.
- Genomföra markanvisning enligt konceptet "första bostaden" enligt kommunfullmäktigebeslutet från 2017
- Inrätta en tjänst som stadsarkitekt.
- Inför en modell med crowdfunding för att bredda finansieringsmöjligheterna.

Byggnadsnämnden, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	29,2
Satsning detaljplaneprocessen (beslut finns tom 2023)	10,0
Höjda politikerarvoden	0,2
Effekt nytt pensionsavtal	3,0
Pris och lönekompensation	1,2
1% effektivisering	-0,4
Minskat byggande minskad engångssatsning	-2,5
Årets budget	40,7
Ökning budgettram	11,5
% Ökning	39,4%

Tekniska nämnden, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	517,9
Volymkompensation utökade ytor park/gata	1,5
Resandeökning färdtjänst/omsorgsresor	2,2
Strategiska investeringar, kapitalkostnad	0,6
Underhållsinvesteringar, kapitalkostnad	1,3
Ordinarie investeringar, kapitalkostnad	2,2
Kollektivtrafikkostnad befintligt utbud	22,0
Höja produktion av detaljplaner	6,0
Detaljplanekostnader vägbyggnation - ettårs satsningar	3,5
Höjda politikerarvoden	0,2
Effekt nytt pensionsavtal	4,0
Pris och lönekompensation	15,6
1% effektivisering	-6,4
Ökat underhåll ettårs satsning	100,0
Rusta upp Bruksleden, planera promenadstråk längs Svartån	1,0
Hundrastgård på öster	0,5
Minskning klimatsamordnare	-0,8
Avveckla Transportrådgivare	-1,2
Avveckla energirådgivare	-0,8
Ej gratis kollektivtrafik	-1
Årets budget	668,3
Ökning budgettram	150,4
% Ökning	29,0%

Fastighetsnämnden, mnkr	Budget 2023
Resultatkrav fastighetsnämnden (färre konsulter och konferenser)	1,5
Åtgärda bristande underhåll utan hyreshöjning (ett år)	-45,0
Resultatkrav exploateringsverksamhet (M ytterligare 10 Mkr)	40,0
Organisationsförändring inför 2023, Exploatering flyttar in under Kommunstyrelsen	-40,0
Årets resultat	-43,5
Skollokaler	2,8
Verksamhetslokaler	0,7
Särskilt boende	6,5
Övrigt	0,6
Hamnen	1,3
Totalt avkastningskrav för fastighetsnämnd	11,9

KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH KOMMUNSTYRELSEN

Otryggheten breder ut sig och det märks i västeråsarnas vardag. Det krävs krafttag mot otryggheten på alla nivåer och det är glädjande att vi nu är en regering som tar dessa frågor på allvar. Det behövs prioriteringar i Västerås stads budget som stärker och säkrar tryggheten för alla som bor, vistas och besöker Västerås. Vi lägger därför resurser under kommunstyrelsen för att kunna ta krafttag mot den växande otryggheten.

Det krävs konkreta åtgärder som flera ordningsvakter, utökade §3 områden (där ordningsvakter får ingripa), tillskapa trygga stråk med kameraövervakning och andra trygghetsskapande åtgärder, så att västeråsare vågar gå till affären och affärsidkaren kan ha öppet, att våga ta bussen från stationen eller gå hem på kvällen från en idrottsaktivitet.

Citys utveckling central och tillsammans med aktörerna i city behöver det tas fram konkreta förslag som gör city mer attraktivt och tryggt.

Vi vill fortsättningsvis se över om verksamheter kan samordnas för att kunna effektivisera arbetet och optimera resursutnyttjandet. Vi ser även att det finns stora samordningsvinster på lokalområdet så att fler verksamheter kan flytta från externt hyrda lokaler till stadshuset eller andra av staden ägda lokaler. Kostnaderna kan bli lägre genom att kraftigt minska de projekt som idag ligger under kommunstyrelsen. Vi anser inte att staden ska fortsätta att stödja Strömsholms kanalbolag.

Västerås har en central upphandlingsenhet som med ett effektivt arbete med samordning, uppföljning och kvalitetssäkring av upphandlingar kan spara pengar och underlätta för fler att bli leverantörer till Västerås.

Ett annat område där resursoptimering kan ske på är stadens omfångsrika volym av olika policys, program och handlingsplaner. Där måste en begränsning och samordning ske eftersom det innebär ett omfattande administrativt arbete inte bara för kommunstyrelsens utan också för alla nämnder, styrelser och hela kommunorganisationen. Vi vill att Västerås stad slutar att delta i olika typer av tävlingar, då dessa skapar en ökad administrativ börda.

Miljö- och klimatfrågorna är strategiskt viktiga. Vi ser idag felprioriterade satsningar som byggnationen av fisktrappor. Vi väljer att prioritera bort denna typ av satsning för att stället prioritera åtgärder för att minska övergödning och omställning från fossilfria drivmedel med fler laddstationer för elbilar. Vi ser även att vi som kommun behöver verka för att en ren och trygg elproduktion säkras för vår stad och dess invånare.

Våra förslag:

- Genomför trygghetsskapande åtgärder och trygghetsstråk med kameraövervakning i Västerås.
- Fokusera arbete och insatser på ett förbättrat företagsklimat och fler företagsetableringar.
- Utveckla city tillsammans med handlare och andra aktörer.
- Kvalitetssäkra upphandlingar som ska genomföras i tid, förenklas och underlätta för fler att delta.
- Västerås stad ska sluta delta i olika typer av resursdrivande tävlingar.

- Minska antalet styrdokument.

Kommunstyrelsen, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	219,4
Civil beredskap, ökade kostnader pga investeringar	2,7
Näringsliv och Marknad, ramjustering 2023	11,3
Samordningsfunktion för näringsetableringar (en tjänst)	2,0
Ökade arvodesnivåer politiker	1,5
Upphandling IT-drift samt stadsgemensamma system (Raindance), ettårssatsning	-1,0
Stärkt krisberedskap enligt handlingsplan för beredskap, avtagande satsning	-1,2
Rudbeckianska 400 års jubileum, 2-årssatsning	-0,2
Ansökan årets stadskärna	-0,6
Upphandling stadsgemensamma system eller IT-drift	1,0
Organisationsförändring inför 2023, Stadsarkivet flyttas in till Kommunstyrelsen	9,8
Organisationsförändring inför 2023, Resultatkrav från exploateringsverksamheten	-40,0
Effekt nytt pensionsavtal	10,4
Pris och lönekompensation	3,4
1% effektivisering	-2,4
Trygghetsatsning	8
Uppsökande verksamhet näringsliv	1
Översyn upphandling	0,5
Genomlysning HR	1
Trygghetsatsning 1 år	7
Ökad självfinansieringsgrad vigslar mm	-2,5
Minskad extern inhyrning lokaler	-2
Ej Fair Trade	-2
Inga krav ekologiska inköp	-5
Minska strategiska byggfrågor	-2
Samordning Controllers	-1
Minska antalet prenumerationer mm	-2
Leader minskat bidrag/stöd Strömsholms kanal	-1
Årets budget	216,1
Ökning budgettram	-3,3
% Ökning	-1,5%
Tomträtter	50,3
Markförvaltning och övrigt	1,4
Totalt avkastningskrav för Kommunstyrelsen (Markförvaltning och tomträtter)	51,7

Stadsgemensamma kostnader, mnkr	Budget 2023
Räddningstjänsten Mälardalen	102,6
Reserv för höjda elpriser efter 2023	23,8
Detaljplaner, central post kostnader innan projektidentifiering	2,0
Medfinansiering projekt, bekämpning av sjögull	0,2
Ökad kostnad Flygplats (50% ägande)	15,0
Ökad internhyra	10,0
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner	227,0
Reglering arbetsgivaravgift och semesterlöneskuld	3,0
Förmånsavtal	0,9
Markhyra, Mälarenergi	-1,2
Budget miljöskulder, rivning, sanering mm	5,0
Interna ränteintäkter	-110,0
Avkastningskrav fastighetsnämnden	-63,6
Anslag för att finansiera drift och investeringar i Mariaberget	6,3
Tillfälliga generella bidrag för flyktingar från Ukraina	3,9
Bankkostnader, provisionskostnader och kreditlöften, flytt från finansposter	15,0
Årets budget	239,9
Förändring budgettram	79,4
% Ökning	33,1 %

Stadsgemensamma kostnader, förändringar mnkr	Budget 2023
Räddningstjänsten Mälardalen	2,1
Kommungemensam reserv	-12,0
Reserv för eventuellt höjda elpriser 2023	23,8
Scenkonstbiennal	-2,0
Detaljplaner, central post kostnader innan projektidentifiering	-8,0
Styckebyggartomter	-10,0
Livsmedelskontroller	-0,5
Samordnad varudistribution samt ekosystemtjänster	-2,0
Västerås klimatlöfte	-1,5
Universitetssatsning	-2,0
Medfinansiering projekt, bekämpning av sjögull	0,2
Ökad kostnad Flygplats (50% ägande)	15,0
Riktad lönesatsning för jämställdhet, fördelas via KS/AG	-5,0
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner	27,0
Förmånsavtal	-3,1
Interna ränteintäkter	-25,5
Avkastningskrav fastighetsnämnden	-1,3
Statsbidrag äldreomsorgssatsning	59,0
Anslag för att finansiera eventuell investering i Mariaberget	6,3
Tillfälliga generella bidrag för flyktingar från Ukraina	3,9
Bankkostnader, provisionskostnader och kreditlöften, flytt från finansposter	15,0
Årets budget	79,4

ÖVRIGA NÄMNDER, BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND

Västerås bolag och kommunalförbund har en stor betydelse för många av stadens grundläggande behov med exempelvis tillgång på el och värme, vatten och avlopp, avfallshantering och viktiga kommunikationer som hamn och flygplats. När vi nu befinner oss i en lågkonjunktur där hushåll och företag drabbas hårt är det viktigt att våra bolag håller nere sina avgifter så mycket som möjligt.

Mälarenergi är ett bolag som har oerhört stor betydelse för klimatomställningen. Det handlar om både värme och elproduktion som ska ske på ett hållbart sätt men också om att klara investeringar och reinvesteringar inom el, vatten och avlopp med nya möjligheter till exempelvis läkemedelsrening av avloppsvatten.

För att långsiktigt stärka stadens ekonomi vill vi öka avkastningskravet på stadens bolag. Vi föreslår en höjning av avkastningskravet med 10 miljoner kronor per år. Bolagen bör precis som övriga nämnder och styrelser göra rationaliseringar, det vill säga det höjda avkastningskravet ska inte leda till avgiftshöjningar. Under 2023 föreslås Mälarenergi också att behöva ge en extra utdelning på 50 mnkr för 2023 eftersom resultatet förbättrats kraftigt som en följd av höga elpriser.

En översyn av Mimers bostadsbestånd bör ske där det med fördel kan avyttras flera fastigheter till förmån för att tillskapa ekonomiska resurser att investera i boende för den äldre befolkningen i vår stad. Bostads AB Mimer ska inte äga mer än maximalt 30 % av hyresbostäderna i Västerås. Mimer behöver därför både sälja fler lägenheter och uppmuntra till ombildning särskilt i områden med många hyresrätter för att stå väl rustade inför framtiden. Det Västerås behöver är att också Mimer bygger trygghetsboenden och äldreboenden. Mimer får köpa Fredriksbergsbadet då de äger och sköter anslutande aktivitetspark.

Strategiska fastigheter behöver samverka med Västerås flygplats så att etableringar i anslutning till flygplatsen är verksamheter som utvecklar flygplatsen.

Vafab Miljö är ett kommunalförbund som har stora utmaningar. Vi motsätter oss fortsatta avgiftshöjningar eftersom det redan skett kraftiga höjningar. Verksamheten behöver ses över för att kunna effektiviseras samtidigt som vi tydligt arbetar för att minska avfallet.

Kommunrevision, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	4,9
Överlappning revisorer, 3 månader	0,2
Nytt avtal (sakkunniga revisorer)	0,3
Effekt nytt pensionsavtal	0,0
Pris och lönekomensation	0,0
1% effektivisering	-0,1
Årets budget	5,2
Ökning budgettram	0,3
% Ökning	6,9%

Valnämnden, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	6,8
Val till riksdag, kommun och region (Sverige val)	-4,5
Årets budget	2,3
Ökning budgettram	-4,5
% Ökning	-66,2%

Överförmyndaren, mnkr	Budget 2023
Budget föregående år	15,8
Volymökning handlägningsärenden	0,1
Utbildning ställföreträdare, lagkrav	0,1
Effekt nytt pensionsavtal	0,6
Pris och lönekomensation	0,1
1% effektivisering	-0,2
Årets budget	16,5
Ökning budgettram	0,7
% Ökning	4,4%

INVESTERINGAR

Stadens investeringar måste ses över. Stora investeringar leder till kraftigt ökade kostnader inte bara nu utan flera år framöver. Med den föreslagna investeringstakten kommer utrymmet framöver för lärare, sjuksköterskor och undersköterskor kraftigt att minska. Investeringsvolymen måste anpassas till att befolkningsökningen kommer att begränsas.

Alla investeringar måste ses över för att se om det går att finna billigare alternativ som innebär en lägre investeringskostnad. Det kan handla om allt från materialval till val av upphandling. Vi har lagt ett förslag som innebär en betydligt lägre investeringsram. Projekt Mälarporten måste ses över med fokus på att kraftigt minska kostnaderna och en station som ökar tillgängligheten istället för att bygga nya murar.

Genom att bättre ta tillvara stadens strategiska möjligheter med tåg, flyg, båt och vägtransporter har Västerås stora förutsättningar att utvecklas som ett kommunikationsnav. På så sätt kan Västerås locka till sig nya invånare, studenter, företag och turister. Det är utbildning och omsorg samt investeringar som ger förutsättningar för fler jobb. Flera nya vägutbyggnader behöver genomföras, exempelvis Västerleden och många kan finansieras inom ramen för exploatering. Exempel är att delar av breddningen av Norrleden kommer att finansieras inom ramen för exploateringen av Sätra.

Skollokaler i Västerås måste vara funktionella och effektiva. Västerås stad kan inte tillåta att lokalkostnaderna ökar kraftigt eftersom det innebär att det blir mindre resurser till lärare. Västerås stad ska inte långsiktigt låsa fast sig i dyra lokallösningar. Skollokaler som byggs ska vara flexibla så att de kan användas för olika utbildningsverksamheter. Skolor i strategiska lägen och som långsiktigt kommer att behövas som skolor ska därför behållas inom stadens ägo. Flera skolor har stora brister i underhåll, ett sådant exempel är Vetterstorpskolan där bristande underhåll har lett till att skolan med stor sannolikhet inte kan renoveras utan det krävs en nybyggnation.

Det behövs fler trygghetsboenden i Västerås för att möta alla de äldre som upplever en otrygghet men som inte har ett stort omsorgsbehov. Därför måste staden ge i uppdrag till Bostads AB Mimer att bygga trygghetsboenden och också erbjuda att hyra in ett antal lägenheter hos de privata aktörer som bygger trygghetsboenden. Vi vill dessutom bygga kombinationsboenden med lägenheter, trygghetsboenden, äldreboende och servicehus för att möta de individuella behov som finns.

I förslaget till investeringsplan föreslås stora investeringar där flera kan antas inte kommer att genomföras under 2023. Det handlar om allt ifrån byggnationer där det ännu inte finns detaljplaner till planerade investeringar som kan påverkas av minskad befolkningsprognos. Normalt genomförs bara 60 - 70 % av planerade investeringar. Vi lägger därför en investeringsbudget på 70 % och ger ett uppdrag att uppdatera planeringen.

Investeringsbudget	mnkr
Grundskola	406,7
Förskola	164,1
Gymnasiet	103,2
Idrott	46,2
Äldre/funktionsnedsatta/individ och familj	36,6
Övriga fastighet	76,3
Hamnen	8
Extern hyra	58
Exploatering	225,7
Markinköp	30
Mälarporten	-33,5
Summa Fastighetsnämnden	1121,3
Tekniska nämnden ordinarie	27,8
Tekniska nämnden gatuunderhåll	52
Tekniska nämnden strategiskt	68,3
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	28,2
Kulturnämnden	9,4
Övriga nämnder	78
Summa övriga	263,7
Totalt	1385,0

RESULTATRÄKNING

Resultaträkning, mnkr	Budget 2022	Plan 2023
Verksamhetens intäkter	1 980,9	2 465,2
Verksamhetens kostnader	-10 796,6	-11 879,7
Avskrivningar	-605,0	-633,2
Verksamhetens nettokostnad	-9 420,8	-10 047,6
Skatteintäkter not 1	7 829,1	8 271,9
Generella statsbidrag och utjämning not 1	1 746,9	1 801,4
Verksamhetens resultat	155,2	25,7
Finansiella intäkter not 2	174,4	433,4
Finansiella kostnader not 3	-180,2	-397,4
Summa finansnetto	-5,8	36,0
Resultat efter finansiella poster	149,4	61,7
Resultat i förhållande till skatteintäkter (%)	1,6%	0,6%

Not 1 Kommunal skatt, generella statsbidrag och utjämning	Budget 2022	Plan 2023
Skatteintäkter	7 829,1	8 271,9
Inkomstutjämning	1 234,5	1 374,9
Kostnadsutjämning	-66,3	-47,3
Regleringspost	394,3	241,5
Införandebidrag	20,4	0,0
LSS-utjämning	-105,7	-128,1
Generella bidrag	0,0	73,2
Fastighetsavgift	269,7	287,2
Summa	9 576,0	10 073,3
Ökning jfr bud	497,6	497,3
Ökning (%)	5,5%	5,2%

Not 2 Finansiella intäkter	Budget 2022	Plan 2023
Utdelning kommunala bolag	28,8	123,4
Utdelning kulturfonden	3,0	3,0
Ränteintäkter, internbanken	142,6	307,1
Summa externa finansiella intäkter	174,4	433,4

Not 3 - Finansiella kostnader	Budget 2022	Plan 2023
Räntekostnader, internbanken	-99,0	-280,8
Räntekostnader, pensionsavsättning	-12,0	-49,5
Finansiell leasing, fastigheter	-66,8	-67,1
Övriga räntekostnader, bankkostnader	-2,4	0,0
Summa externa finansiella kostnader	-180,2	-397,4

Nämnder, skattefinansierad verksamhet	Budget 2021	Utfall 2021	Budget 2022	Prognos 2022 - Delår 2 (aug)	Plan 2023 (M)
Förskolenämnden	1 025,7	1 022,0	1 075,1	1 066,0	1 117,4
Grundskolenämnden	2 132,8	2 101,3	2 249,9	2 227,0	2 372,2
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	902,4	847,6	834,4	829,4	872,0
Skultuna kommundelsnämnd	124,6	121,2	129,4	125,9	139,4
Äldrenämnden	1 737,8	1 715,1	1 802,3	1 799,7	1 846,5
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	883,3	871,0	927,0	919,1	987,9
Individ- och familjenämnden	893,7	900,5	666,8	677,5	691,1
Arbetsmarknadsnämnden (Ny nämnd)	0,0	0,0	340,7	326,9	341,3
Överförmyndarnämnden	15,3	15,3	15,8	15,0	16,5
Kulturnämnden	194,2	193,9	201,4	201,4	207,2
Stadsarkivet (flyttar till KS)	9,0	9,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	287,9	298,3	302,7	315,0	328,4
Tekniska nämnden	469,8	482,8	517,9	520,9	668,3
Byggnadsnämnden	28,4	21,3	29,2	29,2	40,7
Miljö- och konsumentnämnden	22,3	19,3	23,2	23,0	25,6
Kommunstyrelsen	215,0	204,0	199,0	180,7	216,1
Kommunrevisionen	4,8	4,3	4,9	4,9	5,2
Valnämnden	6,3	6,3	6,8	6,8	2,3
Delsumma Nämnder	8 953,3	8 833,2	9 326,5	9 268,6	9 877,9
Fastighetsnämnden övrigt	0,0	-212,1	0,0	-73,6	43,5
Fastighetsnämnden, exploatering (till KS)	-30,0	-226,7	0,0	0,0	0,0
Delsumma Fastighetsnämnden	-30,0	-438,8	0,0	-73,6	43,5
Stadsgemensamma kostnader	161,0	111,2	160,5	156,0	239,9
Verksamhetens nettokostnad innan justeringsposter	9 084,3	8 505,6	9 487,0	9 351,1	10 161,3
Delsumma justering externa finansiella poster	0,0	0,0	-66,2	-79,0	-113,7
Verksamhetens nettokostnad - efter justering för finansiella poster	9 084,3	8 505,6	9 420,8	9 272,1	10 047,6
Skatteintäkter	7 299,5	7 560,3	7 829,1	8 020,8	8 271,9
Generella statsbidrag och utjämning	1 778,9	1 861,1	1 746,9	1 808,2	1 801,4
Totala skatteintäkter	9 078,4	9 421,3	9 576,0	9 829,1	10 073,3
Årets resultat exkl finansiella poster	-5,9	915,7	155,1	557,0	25,7
Finansiella intäkter	178,9	434,4	174,4	308,1	433,4
Finansiella kostnader	-100,6	-155,5	-180,2	-484,0	-397,4
Summa finansnetto	78,3	278,9	-5,8	-175,9	36,0
Årets resultat inkl finansiella poster	72,4	1 194,6	149,3	381,1	61,7
Årets resultat i % av skatter generella bidrag	0,8%	12,7%	1,6%	3,9%	0,6%

SAMMANFATTNING

Moderaternas förslag till budget handlar om att göra tydliga prioriteringar. Det är en öppen och transparent budget utan dolda besparingar. Det handlar om att prioritera åtgärder för ökad trygghet i Västerås med en satsning för att anställa bland annat fler ordningsvakter och att sätta upp fler trygghetskameror. Skolresultaten måste förbättras där fler lyckas i skolan och fler når toppbetygen. Det handlar inte bara om ökade resurser, utan vad man gör för att stödja skolan i sitt arbete.

För att hindra att människor fastnar i ett långvarigt bidragsberoende behöver vidtas med allt ifrån modeller med krav på aktivitet för försörjningsstöd och oanmälda hembesök. Lyckade arbetsmarknadsåtgärder som leder till jobb och fokuserar på försörjningsstödstagare ska genomföras som att arbeta med att göra Västerås snyggt och tryggt samt att utbilda sig till serviceassistenter inom äldreomsorgen.

Det får aldrig vara möjligt att fuska sig till stöd när det finns så många som är i riktigt behov av hjälp. Företag skapar jobb och därför måste stadens näringslivsklimat förbättras med bland annat uppsökande verksamhet gentemot små och medelstora företag.

När man blir äldre och behöver hjälp och stöd är det självklart för oss att man ska kunna välja både vem som utför hemtjänsten och på vilket boende man vill bo, därför vill vi införa en äldrepeng för äldreboenden.

Att inte ta hand om befintlig infrastruktur och byggnader gör att vi riskerar ännu högre kostnader. Att placera delar av överskottet 2022 i en resultat och utjämningsreserv (RUR) som gör att vi kan åtgärda bristande underhåll, är ett av våra förslag för att börja komma tillrätta med underhållsberget. Investeringsbudgeten måste ses över så att staden investerar i en takt som är långsiktigt hållbar och att låneskulden minskas. Samtidigt ska västeråsarna inte överbeskattas, därför måste varje krona vändas på för att det ska gå till rätt åtgärd.

Vi moderater föreslår att:

- Satsa på trygghetsskapande åtgärder som trygga stråk, kameraövervakning, fler ordningsvakter, se över belysning och buskage och förstärk samarbetet med polisen.
- Införa Boråsmodellen för att bryta bidragsberoendet.
- Öka den rörliga skolpengen med 500 kronor per elev och minska barngruppernas storlek i förskolan
- Inför en äldrepeng för äldreboenden och bygg fler trygghetsboenden.
- Förbättra näringslivsklimatet
- Åtgärda bristande underhåll på gator, vägar cykel- och gångvägar, lekplatser och stadens byggnader.

Detta finansieras genom bland annat:

- Åtgärda välfärdsbrott.
- Krav på heldagsverksamhet för försörjningsstöd.
- Våga säga nej till uppgifter som kommunen inte behöver utföra.
- Samordna öppettider i förskolan och barn till föräldralediga som inte har särskilda behov ska inte automatiskt ha rätt till fritidshem.